

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće vijeće)

7. prosinca 2018.*

„Javna nabava – Financijska uredba – Dvogodišnje isključenje iz postupaka javne nabave i postupaka dodjele subvencija koje se financiraju iz općeg proračuna Unije – Članak 108. Financijske uredbe – Prava obrane – Dokaz o primitku dostave”

U predmetu T-280/17,

GE.CO. P. Generale Costruzioni e Progettazioni SpA, sa sjedištem u Rimu (Italija), koji zastupa G. Naticchioni, odvjetnik,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju F. Dintilhac i F. Moro, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a kojim se traži poništenje, s jedne strane, Odluke Komisije od 7. ožujka 2017. o isključenju tužitelja iz sudjelovanja u postupcima javne nabave, postupcima dodjele subvencija koje se financiraju iz općeg proračuna Europske unije i postupcima dodjele sredstava u okviru Uredbe Vijeća (EU) 2015/323 od 2. ožujka 2015. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond (SL 2015., L 58, str. 17.) i o nalaganju objave tog isključenja na Komisijinoj internetskoj stranici te, s druge strane, svih akata koji su prethodili toj odluci ili slijedili nakon nje, uključujući akte o kojima tužitelj nema saznanja,

OPĆI SUD (treće vijeće),

u sastavu: S. Frimodt Nielsen, predsjednik, V. Kreuschitz i N. Póltorak (izvjestiteljica), suci,

tajnik: E. Coulon,

donosi sljedeću

Presudu¹

[omissis]

* Jezik postupka: talijanski

¹ Navedene su samo one točke presude za koje Opći sud smatra da ih je korisno objaviti.

Pravo

[*omissis*]

Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 108. Financijske uredbe i članka 41. Povelje o temeljnim pravima

[*omissis*]

- 42 Uvodno valja podsjetiti da je poštovanje prava obrane temeljno načelo prava Unije čiji je sastavni dio pravo na saslušanje (vidjeti presudu od 3. srpnja 2014., *Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, t. 28. i navedenu sudsku praksu).
- 43 Pravo na saslušanje danas je zajamčeno ne samo člancima 47. i 48. Povelje o temeljnim pravima, kojima se jamči poštovanje prava obrane i prava na pošteno suđenje u okviru svakog sudskog postupka, nego i njezinim člankom 41., kojim se jamči pravo na dobru upravu. Člankom 41. stavkom 2. Povelje o temeljnim pravima propisuje se da to pravo na dobru upravu osobito uključuje pravo svake osobe na saslušanje prije poduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno utjecati (vidjeti presudu od 3. srpnja 2014., *Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 44 Na temelju tog načela, koje se primjenjuje čim uprava zauzme stav u smjeru donošenja nepovoljnog akta protiv neke osobe, adresatima odluka koje znatno utječu na njihove interese mora se omogućiti da učinkovito iznesu svoja stajališta u vezi s elementima na kojima uprava namjerava temeljiti svoju odluku (vidjeti presudu od 3. srpnja 2014., *Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, t. 30. i navedenu sudsku praksu). Pravo na saslušanje obvezno je čak i ako mjerodavni propis ne predviđa izričito takvu formalnost (vidjeti presudu od 3. srpnja 2014., *Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, t. 31. i 39. i navedenu sudsku praksu).
- 45 U ovom slučaju, člankom 108. stavkom 8. točkom (c) primjenjive Financijske uredbe propisano je da povjerenstvo iz članka 108. daje gospodarskom subjektu i obaviještenim javnim naručiteljima mogućnost da podnesu primjedbe. Tom je odredbom također propisano da gospodarski subjekt i obaviješteni javni naručitelji imaju najmanje 15 dana da podnesu svoje primjedbe.
- 46 Međutim, primjenjivom uredbom nije propisan način na koji povjerenstvo iz članka 108. mora obavijestiti gospodarski subjekt o pravnoj kvalifikaciji činjenica i predloženoj sankciji.
- 47 U tom pogledu iz sudske prakse proizlazi da je odluka – i, dakle, *a fortiori* dopis koji sadržava pravnu kvalifikaciju činjenica i sankciju koju predlaže povjerenstvo iz članka 108. – uredba dostavljena ako je priopćena svojem adresatu i ako mu je omogućeno da se s njom upozna (vidjeti u tom smislu rješenje od 9. srpnja 2013., *Page Protective Services/SEAE*, T-221/13, neobjavljeno, EU:T:2013:363, t. 12.).
- 48 U ovom je slučaju među strankama sporno je li Komisija tužitelju uredno dostavila sporan dopis. Kao prvo, Komisija u pobijanoj odluci navodi da je sporan dopis povjerila službi za žurnu dostavu. Kao drugo, ona navodi da je navedeni dopis poslala i elektroničkom poštom jedinom upravitelju tužitelja. Radi dokazivanja uredne dostave spornog dopisa, Komisija se poziva na poruku elektroničke pošte od 23. prosinca 2016. i potvrdu o pročitanoj poruci koju je zaprimila istog dana. Tužitelj tvrdi da uopće nije imao saznanja o postojanju spornog dopisa kao ni o njegovu slanju.

[*omissis*]

- 60 Kao što to proizlazi iz točaka 42. do 44. i 47. ove presude, Komisija je dužna zajamčiti djelotvornost prava na saslušanje te je, posljedično, dužna dokazati da je tužitelju omogućila učinkovito iznošenje njegova stajališta o elementima na kojima je namjeravala temeljiti svoju odluku. U ovom se slučaju Komisija nije mogla zadovoljiti potvrdom o pročitanoj poruci, za koju priznaje da je riječ o poruci elektroničke pošte koju adresatov informatički sustav šalje automatski, a kako bi tvrdila, kao što je to učinila u pobijanoj odluci, da je tužitelju bilo omogućeno upoznavanje sa spornim dopisom, ali da se on o njemu nije očitovao.
- 61 Naime, uvidom u sadržaj spisa, a osobito s obzirom na elemente koje je podnijela Komisija i očitovanja stranaka u pogledu tih elemenata, valja navesti da je potvrda o pročitanoj poruci poruka elektroničke pošte koju adresatov informatički sustav može automatski stvoriti i poslati a da pritom adresat ručno ne intervenira i da, stoga, on nije nužno imao mogućnost saznati za postojanje navedene poruke elektroničke pošte. Stoga valja smatrati da Komisija ne može potvrdom o pročitanoj poruci dokazati da je tužitelju bilo uredno omogućeno upoznavanje sa spornim dopisom odnosno da je on imao saznanja o njegovu postojanju ili slanju.
- 62 U tom pogledu valja primijetiti da iako dostava preporučenim pismom s povratnicom nije jedini mogući način dostave upravnih odluka, ta je dostava ipak osobito sigurno rješenje zbog posebnih jamstava koja ona pruža dotičnoj osobi i upravi (vidjeti u tom smislu rješenje od 16. prosinca 2010., AG/Parlament, F-25/10, EU:F:2010:171, t. 38.), a to tim više kada je dotična osoba izvan institucija (vidjeti u tom smislu rješenje od 16. prosinca 2010., AG/Parlament, F-25/10, EU:F:2010:171, t. 39.). Jedno je od tih jamstava, među ostalim, to da se adresatovim potpisom povratnice osigurava da taj adresat zna da mu je upućen dopis koji zahtijeva njegovu pažnju. Međutim, iz sadržaja spisa proizlazi da za razliku od poštanske povratnice, potvrda o čitanju ne nudi takvo jamstvo. Za razliku od adresatova potpisa povratnice odnosno sastavljanja i slanja potvrde o primitku poruke elektroničke pošte, predmetna potvrda o čitanju ne omogućuje utvrđivanje izvan svake sumnje da je na dan slanja navedene potvrde o čitanju tužitelj imao saznanje o spornom dopisu odnosno da mu je omogućeno upoznavanje s njime, s obzirom na to da adresatov informatički sustav automatski stvara i šalje potvrdu o čitanju, kao što je to već navedeno u točki 61. ove presude.
- 63 Ako je u pitanju djelotvornost prava na saslušanje, kao što je to ovdje slučaj, tada potvrda o čitanju, kako ju je predstavila Komisija, nije dostatan dokaz da je Komisija uredno omogućila tužitelju djelotvorno isticanje njegova stajališta.
- 64 Budući da nije dokazana činjenica da je tužitelju bilo uredno omogućeno da istakne svoje stajalište o elementima na kojima je Komisija namjeravala utemeljiti pobijanu odluku, valja prihvatiti prvi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 108. Financijske uredbe i članka 41. Povelje o temeljnim pravima.
- 65 Stoga valja poništiti pobijanu odluku a da pritom ne treba ocjenjivati osnovanost drugih tužiteljevih argumenata u okviru prvog tužbenog razloga.

Troškovi

[*omissis*]

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Poništava se Odluka Komisije od 7. ožujka 2017. o isključenju društva GE.CO. P. Generale Costruzioni e Progettazioni SpA iz sudjelovanja u postupcima javne nabave, postupcima dodjele subvencija koje se financiraju iz općeg proračuna Europske unije i postupcima dodjele sredstava u okviru Uredbe Vijeća (EU) 2015/323 od 2. ožujka 2015. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i o nalaganju objave tog isključenja na Komisijinoj internetskoj stranici.**
- 2. U preostalom dijelu tužba se odbija.**
- 3. Komisiji se nalaže snošenje troškova.**

Frimodt Nielsen

Kreuschitz

Póltorak

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 7. prosinca 2018.

Potpisi